

den Tvedelthed i sin Natur, den Mangel paa Evne til at falde til Hvile i en bestemt formet Livsanskuelse, som forhen saa ofte havde gjort ham modløs. I sin Tale kom Pastor Fjaltring netop altid tilbage til Tvivlen som Troens nødvendige Forudsætning, dens »vellystfulde, evigt undfangende Moderskød«. Som Dagen fødtes af Natten og denne igen af Dagen, og som alt Liv paa Jorden fremkaldtes af dette Vekselspil mellem Mørke og Lys, saadan betingedes ogsaa det religiøse Liv af et uafhjælpeligt Modsætningsforhold, der ved sine Brydninger vedligeholdte Sjælens Uro. En Tro, som ikke bestandig fornyedes gennem Tvivl, var en livløs Ting, et Kasteskaf, — en Krykke, ved hvis Hjælp man maaske nok for en Tid kunde glemme sin Lamhed; men en virkelig, livsopholdende Kraft var den ikke.

I et af sine spøgefulde Øjeblikke havde han sagt:

»Dersom det er rigtigt, at Vejen til Helvede er brolagt med vore gode Forsætter, saa maa jo nødvendigvis Vejen til Himlen været banet med vore slette.« Og han havde derpaa udviklet, at der maaske var mere Sandhed heri, end det i første Øjeblik kunde se ud til; thi — sagde han — ligesom det menneskelige Legemes Gang »noksom bekendt« var et bestandigt men betids afbrudt Fald, saadan var ogsaa vor Aands Udvikling hen imod Fuldkommenheden et uafladeligt Syndefald, af